

Новини з 33-го Конгресу Європейської Асоціації урологів для сексопатологів та андрологів

Ю.М. Гурженко, В.В. Спиридоненко

ДУ «Інститут урології НАМН України», м. Київ

16–20 березня 2018 року у м. Копенгаген (Данія) відбувся 33-й Конгрес Європейської асоціації урологів (ЕАУ).

Копенгаген – столиця і найбільше місто Данії, а також одне з найкрасивіших і цікавих міст Європи з безліччю різних історичних, культурних та архітектурних пам'яток.

Археологічні дослідження показали, що невелике поселення на місці сучасного Копенгагена існувало ще на рубежі XX–XXI століть і, цілком ймовірно, було засноване Свенном I Виллобородим. Офіційно датою заснування Копенгагена вважається 1167 рік, а її засновником – єпископ міста Роскілле (стародавня столиця Данії) Абсалон, який на ті часи був радником короля Вальдемара I Великого. Єпископ отримав від монарха розпорядження побудувати і добре зміцнити місто на східному узбережжі острова Зеландія, щоб забезпечити контроль і захист протоки Ересунн. Так, під керівництвом єпископа Абсалона на маленькому острівці Слотсхольмен, який став форпостом Копенгагена, була побудована фортеця.

Копенгаген швидко зростав, розвивався і вже у 1254 році отримав статус міста і чергу привілеїв. З огляду на стратегічне положення міста і його «перспективність» не дивно, що Копенгаген завжди входив у сферу інтересів Ганзейського союзу, після чергового нападу якого у 1369 році місто і фортеця Абсалона були вщент зруйновані. У 1397 році на протигагу Ганзейському союзу, Данія, Норвегія і Швеція уклали так звану Кальмарську Унію, в якій Данія посіла провідні позиції.

У 1410 році на місці руїн старої фортеці почалося будівництво замку, в стінах якого вже у 1416 році розмістилася королівська резиденція Еріка Померанського. У 1443 році за Копенгагеном офіційно був закріпленний статус столиці. У 1448 році у Копенгагені відбулася перша церемонія коронації і на престол зійшов засновник династії Олденбург Крістіан I. У 1479 році Крістіан I заснував перший у Данії університет – Копенгагенський Університет, який на сьогодні є одним з найстаріших університетів Європи.

У 1536 року хвиля Реформації докотилася і до Копенгагена, що в результаті призвело до падіння католицизму і становлення лютеранства як офіційної релігії Данії. Після того, як хвилювання вляглися, місто продовжило розвиватися та істотно розширило свої торговельні зв'язки. Головні перетворення міста почалися у 1588 році зі вступом на престол Крістіана IV (1588–1648 р.). Цей період в історії міста ознаменувався будівництвом Арсеналу, біржі Бьйорсен, будівлі обсерваторії (Кругла вежа), центру міжнародної торгової Датської Ост-Індської компанії (1616 р.), а також такими масштабними проектами, як замок Розенборг, цитадель Кастеллет і район Крістіанхавн.

XVIII століття принесло до Копенгагена чуму (1711 р.) і велику пожежу (1728 р.), у результаті якої було знищено близько 30% міських будівель. На жаль, значну частину середньовічного Копенгагена було загублено незворотно. Відновлювальні роботи і нові проекти істотно змінили архітектурне обличчя Копенгагена. Серед найцікавіших і грандіозних рішень містобудування Копенгагена у XVIII столітті можна виділити будівництво королівської резиденції Крістіансборг і престижного району Фредерікстаден, який сьогодні вважається одним із найвидатніших комплексів у стилі рококо в Європі. Важливою подією для міста стало і відкриття у 1748 році Датського королівського театру. Серйозних збитків Копенгагену завдали також пожежі 1794–1795 років.

Вкрай важким видався для Копенгагена і початок XIX століття. Знаменита морська баталія у квітні 1801 року між англійським

і датським флотами, а також бомбардування Копенгагена у 1807 році (превентивний удар англійців після рішення Данії приєднатися до континентальної блокади, що проводилася французьким імператором Наполеоном проти Великобританії), безумовно, мали для міста низку негативних наслідків. Данія, яка до цього дотримувалася нейтралітету, виявилася втягнутою у наполеонівські війни в рамках англо-датської війни, до кінця якої фактично стояла на межі фінансового та політичного краху, що відповідним чином позначилося і на Копенгагені.

І все ж, незважаючи на низку нещастя, XIX століття увійшло в історію під назвою «Золотий вік Данії», знайшовши своє відображення і в живопису, і в архітектурі, і в музиці, і в літературі. У другій половині XIX століття Копенгаген істотно розширив свої кордони і пережив потужну хвилю індустріалізації, що перетворило місто на початку XX століття на великий промисловий і адміністративний центр.

У Першій світовій війні Данія дотримувалася нейтралітету, і Копенгаген, завдяки торгівлі з Великобританією і з Німеччиною, процвітав. У ході Другої світової війни місто було окуповане німцями і зазнало істотних руйнувань. Незабаром після закінчення війни був розроблений інноваційний проект розвитку Копенгагена, відомий як план «Фінгер», реалізація якого почалася вже у 1947 році.

Сьогодні Копенгаген – політичний, економічний і культурний центр Данії, один з головних фінансових центрів Північної Європи, а також одне з найбагатших і найдорожчих міст світу.

33-й щорічний Конгрес ЕАУ охопив усі галузі урології у більш ніж 300 наукових сесіях. Понад 1500 відомих вчених представили останні новини в галузі науки для близько 15 000 учасників. Конгрес був проведений у Bella Center Копенгагена.

У учасників була можливість ознайомитись із сучасними досягненнями у галузі загальної медицини, охорони здоров'я, урології та урологічних захворювань на цьому важливому Конгресі.

На Конгресі було представлено проведення відео-операцій, сучасних лекцій, дебатів, практичних тренінгів, симпозіумів, навчальних курсів до абстрактів та відеозаписів, серед інших видів діяльності, новітніх оновлень та провідних думок представлено 1400 експертів-викладачів та викладачів.

Конгрес ЕАУ надав форуму можливість ознайомитись з оригінальними неопублікованими даними, що базуються на принципах доказової медицини щодо урологічного інноваційного розвитку.

Щорічний Конгрес ЕАУ є найбільшою урологічною подією в Європі, де фахівці збираються задля критичного оцінювання клінічної практики та ключових досліджень.

Конгрес представив найновіші відкриття у науці та освіті в різних форматах, щоб задовольнити потреби всіх учасників, включаючи складні лекції із сучасних технологій, захоплюючі відео-хірургічні заняття з HD, підвищення кваліфікації практичних тренінгів та практичних курсів.

Мета Конгресу:

- огляд інноваційних методів та наукових досягнень в галузі урології та її підпрограм;
- ознайомлення з останніми даними та новими тенденціями, отриманими в результаті клінічних та послідовних досліджень;
- підвищення рівня знань на підставі доказових підходів до терапії та хірургії урологічних захворювань;

- отримання нових знань щодо сучасних стратегій діагностики та оцінювання ризиків при лікуванні урологічних захворювань;
- підвищення практичних знань та навичок за допомогою освітньої діяльності, включаючи відповідні заняття та курси;
- отримання можливості ознайомитися з новими розробками ліків та новими передовими технологіями у галузі фармацевтичних досліджень та медичних технологій;
- спілкування, співпраця з представниками великої міжнародної аудиторії – медичними працівниками, національними урологічними товариствами, групами пацієнтів, медичною індустрією та засобами масової інформації.

На жаль, нам не вдалося відвідати усі секційні та пленарні засідання, тому що вони відбувалися одночасно у багатьох залах конгрес-центру. Ми відвідували засідання, які стосуються сексологічних та андрологічних проблем. У більшості це були постерні доповіді та навчальні програми для лікарів-урологів і сексопатологів.

Досить цікавою було секційне засідання, присвячене питанням історії урології під головуванням професорів А.Я. Фігуейредо, Коймбра (Португалія), Д. Шульхейс, Гіссен (Німеччина) і Синеску, Бухарест (Румунія). Перша доповідь «Шок життя: історія електроекзюляції» була представлена М. Альдівані, С. Мія, К. Молокву, С. Венутопал із Великобританії.

Цікавою була доповідь про життя іспанського живописця Хоакіна Санроли, якого оперував професор Хоакін Альбарран у Біарріце у 1906 році. Історію його хвороби представили Фаринья-Перес (Іспанія) та Фернандес-Аріас (Куба). Напрочуд цікаве повідомлення про стародавні «лікувальні» храми, які спеціалізувалися на урогенітальних захворюваннях, представили турецькі дослідники Е. Гюнер, С. Гюнер, К.Г. Секер, Н. Кальфазаде, Ю. Арікан з кафедри урології університету Стамбула.

Про спадщину вченого Thorkild Rovsing (1862–1927), як приклад раннього наукового обміну між Скандинавією та Німеччиною в галузі урології, доповіли автори з кафедри історії, теорії та етики медицини Генріх-Гейне-Університету (м. Дюссельдорф, Німеччина) Ф. Молл, Н. Ханссон, Т. Хейнінг, М. Крішель та Х. Фанереу.

Історію життя видатного британського вченого Томаса Холлера (1609–1690) та історію успішного вилучення у Самуеля Пепіса (1633–1703) каменя сечового міхура представив професор А. Дрозгосиз (Греція).

Про дослідження сечокам'яної хвороби у пацюків під час Другої світової війни доповіли професори кафедри урології П. Гріс, Дж. Годдард (м. Лестер, Об'єднане Королівство Великобританія).

Досить цікавою була доповідь «Перші жінки-урологи ХХ століття» авторів N. Pindolia, C. Khoо, D. Tomui (Лондон). Доповідь «Сер Генрі Морріс і перша нефролітотомія» була представлена професором Дж. Годдард з Університетської лікарні (м. Лестер). Повідомлення «Каннабіс та урологія» професорів С. О'Рурк та І. Перс із Манчестера висвітлює використання наркотиків для знеболювання в урології.

Два постерних симпозиуми були присвячені темі «Інфекційні та венеричні хвороби».

Перший симпозиум проходив під головуванням К. Цзе Вей (м. Куала Лумпур, Малайзія), Б. Прадебер (м. Париж, Франція), R. Veeratterapillay (м. Ньюкасл, Великобританія). Британські вчені Н. Азімінія, М. Хаджіпавул, С. Пандян, С. Мальде та М. Хаммад представили доповідь про використання вакцин для профілактики рецидивуючих інфекцій сечовивідних шляхів. Про зміни закономірності антимікробної резистентності у сечі *E.coli* та ізолятах крові у суспільстві та внутрішньоклітинних популяціях Східного Саффолку у Великобританії за 2009–2016 роки доповіли англійські науковці Т. Джонстон, К. Ваххва, А. Брендаль.

Про своє п'ятирічне проспективне дослідження, яке оцінює фактори ризику для виділення мікроорганізмів після використання комбінованих лікарських засобів у пацієнтів з урологічними захворюваннями, доповіли іспанські вчені Дж. Медіна-Поло, А. Лара-Ісла, М. Алонсо-Іса, Ю. Юсто-Квінтас, Дж. Джил-Мораділло,

Е. Гарсія-Рохо, Д. Гонсалес-Паділья, П. Абад-Лопес, А. Гонсалес Діас, М. Ернандес-Арройо, Дж.Б. Пассас Мартінес, А. Тейддо-Санчес із університетської лікарні Мадриду.

Професор Е.І. Кульчавеня із Новосибірського медичного університету (Росія) представила цікаву доповідь «Урогенітальний туберкульоз: причина неефективної антибактеріальної терапії інфекцій сечовивідних шляхів». Італійські науковці регіональної лікарні Санта К'яра з м. Тренто під керівництвом професора Т. Каї поділилися досвідом використання фітопрепаратів з екстрактами гібіскуса Сабаріфа та Босувеля з метою поліпшення якості життя пацієнтів, уражених рецидивуючими неускладненими інфекціями сечовивідних шляхів.

Про використання антибіотикопрофілактики перед трансуретральною резекцією пухлини сечового міхура повідомили науковці університету із Тріеста (Італія) Г. Ді Космо, Е. Верзотті, М. Ріццо, П. Умарі, Г. Лігуорі, Т. Кай та С. Тромбетта. Особливості використання тесту Meares-Stamey освітили у своїй доповіді італійські вчені під керівництвом професора Т. Кайя з Університету міста Тренто. Про особливості антибіотикопрофілактики β-лактамами препаратами для запобігання інфекційних ускладнень після трансректальної біопсії передміхурової залози розповів професор Ю. Насу зі співавторами з лікарні Окаяма Росай (м. Окаяма, Японія).

Доповідь «Ефективність та безпека використання фосфоміцину як протимікробної профілактики при трансректальній біопсії передміхурової залози» представили італійські науковці С. Діелія, Е. Тренті, С. Ладурнер та С. Палермо. Лікувальний ефект препарату інгібітору 2,3-діоксигенази у лікуванні пацієнтів з хронічним простатитом описали у своїй доповіді японські вчені С. Охіро, Р. Хара, А. Нагаї з Університету м. Кураши (Японія).

Про кореляцію запальних захворювань жіночих статевих органів та гострого циститу у жінок доповів професор К. Набер. Професор З. Абоян з клініки урогінекології (м. Краснодар, Росія) виступив із доповіддю «Порівняння ефективності внутрішньопузирного введення гіалуронової кислоти як у монотерапії, так і в поєднанні з оральним використанням хондроїтину сульфату у пацієнтів з больовим синдромом сечового міхура». Ще одна доповідь російських вчених під керівництвом професора М. Когана (Державний медичний університет, Ростов-на-Дону) мала назву «Сечова мікрофлора у жінок у пременопаузі з рецидивуючою неускладненою інфекцією нижніх сечових шляхів». Із заключним словом після постерного симпозиуму виступив професор Р. Веертаталллей (м. Ньюкасл, Великобританія).

Другий симпозиум «Інфекційні хвороби» проходив під головуванням професорів Р. Бартолетті (м. Піза, Італія) та Г. Бонкат (м. Базель, Швейцарія).

Прем'єрну доповідь було присвячено такому важливому питанню уронефрології, як прогнозування смертності пацієнтів з гострим пієлонефритом, під авторством Х. Фукусіма, М. Кобаясі, К. Кавано, С. Морімото, Тсучіура Кіодо (м. Ібаракі, Японія). Про рівень ризику розвитку ускладнень у хворих на сечокам'яну хворобу та недостатній дренаж нирок доповіла група авторів у складі С. Боломітіса, Р. Хардінга, А. Тимоні, Ф. Кілі, К. Якобсона, Н. Колліна та Дж. Філіпа (Велика Британія).

Доповідь «Смертність через обструктивний пієлонефрит з уролітіазом залежить від терапії пацієнтів: аналіз 719 випадків» представила група японських авторів під керівництвом професора Я. Камеї. Ще одна доповідь японських науковців «Порушення відтоку сечі є фактором ризику сепсису у пацієнтів з гострим пієлонефритом, пов'язаним з обструкцією верхніх сечовивідних шляхів при сепсисі» була представлена колективом під керівництвом професора Х. Фукусіма.

Група турецьких вчених під головуванням професора С.С. Челік висвітлює вплив характеристик каменю сечоводу на післяопераційні ускладнення у пацієнтів, які проходять малоінвазивне лікування. Цікава доповідь «Вплив гострої травми нирок на прогноз у пацієнтів з урологічним сепсисом» японських вчених Н. Фуджі-

та, Ю. Тобисава та А. Ямамото з університету Хіросакі викликала дискусію у залі.

Прогнози ефективності консервативного лікування емфізематозним пієлонефритом у своїй доповіді представив колектив авторів із Єгипту на чолі з професором М. Абдельбасете. Про клінічні, біохімічні та мікробіологічні детермінанти у клінічній картині пацієнтів з емфізематозним пієлонефритом доповів мексиканський професор Е.Г. Муноз Лумберас із співавторами. Відповідь на питання «Чи являється інтенсивність болю важливим критерієм вибору ефективності терапії жінок з пієлонефритом?» у своїй доповіді представив колектив французьких авторів на чолі з професором Б. Пейроннет.

Проблеми лікування жінок з рецидивуючим пієлонефритом у своїй доповіді розкрила група українських науковців у складі Н. Степанової, Г. Толстанової, Т. Сергійчук, І. Акуленко з ДУ «Інститут нефрології Національної академії медичних наук України». Експериментальну роботу «Гострий обструктивний пієлонефрит, викликаний E.coli у титрі $\leq 10^4$ бактеріурії» представили науковці М.І. Коган, Г. Маслякова, А. Напшева, С. Беджанян, Д. Пасічник, Ю.І. Набока та І.І. Гудіма (м. Ростов-на-Дону, Росія). На питання «Чи існують зв'язки між мікробіотою сечі та кишечника у пацієнтів з гострим обструктивним пієлонефритом?» у своїй доповіді успішно відповіли колектив авторів з Ростова-на-Дону Ю. Набока, М. Коган, І. Гудіма, Е. Мітусова, С. Беджанян та С. Іванов.

Досить цікаву доповідь «Про клінічну релевантність бактерій у зрошувальній рідині під час ендouroлогічних процедур як новий інструмент для післяопераційного лікування антибіотиками» представила група італійських вчених під керівництвом професора Л. Боєрі.

Заключну доповідь К.Д. Мандахолік, Р. Ванг, Ю.Н. Рахмат (Сінгапур) присвятили використанню нового сріблястого наночастинкового сечового катетера, який знижує бактеріальну інфекцію на моделі запальних захворювань сечостатевої системи у тварин. Симпозіум закінчився дискусією.

Секція андрологічної урології ЄАУ та Секція інфекцій з урології провели спільний симпозіум на тему: «Використання досягнень фундаментальної науки у клінічній практиці». Спільне засідання було проведено під головуванням професорів Н. Софікітіса (Греція) та Ф. Вагенленера (Giessen, Німеччина). Метою та завданням цієї сесії було поєднання теоретичних знань з практичною урологічною та андрологічною наукою. Відомо, що існує значна кореляція між інфекціями та андрологічними захворюваннями, що було розглянуто у цьому спільному засіданні ESAU/ESIU.

Успішне лікування інфекцій все більше ускладнюється поширенням антимікробної резистентності, що сьогодні є однією з основних проблем у лікуванні пацієнтів. У ході цієї сесії обговорювалися різні стратегії боротьби зі зростаючою проблемою резистентності до антибіотиків, серед яких антибіотикокерване лікування (АБК) є одним з найважливіших. Окрім того, чоловіча безплідність та еректильна дисфункція є не тільки приватними проблемами, але й мають велике соціальне значення. Їхня частота зустрічальності збільшується у наші дні.

Роль ендокринних порушень хімічних речовин у зростаючому відсотковому відношенні безплідних чоловіків широко обговорювалася на спільному засіданні ESAU/ESIU разом з чоловічими ендокринологічними темами та науково-клінічними зусиллями щодо розробки «допоміжних інструментів» для виявлення доопераційної підгрупи безперспективних азооспермічних чоловіків з яєчками, в яких сперматогенез затримується на початкових стадіях.

На засіданнях були представлені останні новини з андрології та сучасні методи лікування сечостатевої інфекції на основі принципів доказової медицини.

Перший блок «Новини у лікуванні інфекцій сечових шляхів» проводився під головуванням професорів М. Дінкельман-Сміт (м. Роттердам, Нідерланди) та П. Тенке (м. Будапешт, Угорщина).

Першу доповідь представив Курт Набер (м. Штраубінг, Німеччина) «Нові антибіотики у лікуванні інфекцій сечовивідних шляхів». Повідомлення, присвячене вивченню чутливості препаратів при інфекціях сечовивідних шляхів, продемонстрував американський науковець В. Муравйов (м. Девенпорт, США).

Другий блок «Ендокринологія чоловіка та безплідність» був проведений під керівництвом професорів Р. Бартолетті (м. Піза, Італія) та Ц. Копа (м. Будапешт, Угорщина). Про супутні захворювання та дисфункцію яєчка доповів професор Ф. Фуско (м. Наполі, Італія). Про збереження репродуктивного здоров'я пацієнтів з раком яєчок доповів професор С. Минхас (м. Лондон, Великобританія). Про фактори ризику розвитку гіпогонадизму у чоловіків старшого віку розповів у своєму повідомленні професор А. Гьєркман (м. Мальме, Швеція).

Із доповіддю «Роль кольорово-кодованої дуплексної сонографії як допоміжного інструменту для прогнозування результату TESE в азооспермічних чоловіків» виступив професор Т. Деймер (м. Гіссен, Данія). Науковий блок закінчив свою роботу бурною дискусією, в якій виступили кілька визначних вчених світу.

Наступний блок був присвячений проблемам сексуальної функції після операцій на передміхуровій залозі. Він проводився під керівництвом професорів Г.М. Чек (м. Едріне, Туреччина) та Е. Руїс-Кастанье (м. Барселона, Іспанія). Першу доповідь було присвячено порушенню функції оргазму після радикальної простатектомії. Її автором був професор А. Салонія (м. Мілан, Італія). Повідомлення на тему «Параметри прогнозування еректильної функції після радикальної простатектомії» прозвучало з вуст професора С. Бетточі (м. Барі, Італія). Дискусійну доповідь про терапевтичне лікування перелому статевого члена зробив професор Д. Ральф (м. Лондон, Великобританія), що викликала інтерес та дискусію в залі. Наступна доповідь «Нейросудинний пучок в операції з пеніса» була представлена професором А. Кадьоголу (м. Стамбул, Туреччина).

Четвертий блок було присвячено протимікробному лікуванню запальних захворювань сечостатевого тракту від циститу до уросепсису, з установленням найкращого способу боротьби з антимікробною резистентністю. Головуючі блоком були професори Т.Е. Брехлунд Йохансен (м. Осло, Норвегія) та П. Верзе (м. Неаполь, Італія). Прем'єрна доповідь «Лікування та профілактика неантибіотиками при неускладненому циститі» представлена професором Б. Вулт (м. Лунд, Швеція).

Про побічні ефекти антибіотикотерапії в урології доповів іспанський науковець Дж. Медіна-Поло. Доповідь «Епідеміологія мультирезистентних збудників і наслідки для клінічного лікування при ускладненій інфекції сечовивідних шляхів та уросепсису» представив професор Т. Кай (м. Тренто, Італія). Фундаментальну доповідь «Роль математичного моделювання в антибіотикотерапії» представив професор З. Тандогду (м. Ньюкасл, Великобританія).

Наступний блок, присвячений останнім новинам в андрології, під керівництвом професорів С. Клієш (м. Мюнстер, Німеччина) і Т. Перепанової (м. Москва, Росія). Лекцію прочитав професор С.С. Мінгас (м. Лондон, Великобританія).

Останній блок був присвячений важливій темі: «Що нового в питанні лікування інфекцій сечовивідних шляхів». Він проводився під головуванням професора О. Аполіхіна (Росія). Лекцію «Діагностика та лікування уретриту» прочитав професор Ф. Брюєр (м. Тур, Франція). Доповідь «Профілактика інфекційних ускладнень після біопсії простати: Кокранівський мета-аналіз» зробив професор А. Платц (м. Гіссен, Німеччина). Доповідь «Безсимптомна бактеріурія: лікувати чи ні?» прочитав професор Б. Ковес (м. Будапешт, Угорщина). На цьому секційне засідання закінчилося. Заключне слово взяли професори Н. Софікітіс (м. Йоаніна, Греція) та Ф. Вагенлехнер (м. Гессен, Німеччина).

Наступна сесія андрологічної спрямованості «Гарячі теми, якість доказів та успіхи в андрології» проводилася під головуванням професорів М. Альберсен (м. Лувен, Бельгія) та

Й. Сонксен (м. Херлов, Данія). Мета та завдання цієї сесії – покращення ефективності лікування андрологічних захворювань на сучасному етапі.

Останнім часом дедалі частіше спостерігаються випадки погіршення якості еякуляту. Різні дослідники причиною цього явища вважають зміни способу життя, такі, як затримка батьківства та посилення зловживань анаболічними стероїдами, а також посилення впливу екологічних гонадотоксинів. На цьому пленарному засіданні було надано огляд цих питань, показано хірургічні варіанти лікування проблем чоловічої безплідності.

У другій половині сесії основну увагу було зосереджено на нових методах лікування в андрології, таких, як ударні хвилі з низькою інтенсивністю та клітинна терапія. Якість доказів, що підтверджують ці нові методи терапії, обговорювалася в дискусіях сесії. У першій доповіді досить цікаво та змістовно було визначено чому європейські чоловіки затримують батьківство. Було показано епідеміологію та наслідки відтермінування батьківства на потенціал народжуваності та спадковість у нащадках. З доповіддю виступив професор А. Салонія (м. Мілан, Італія).

Питання впливу навколишнього середовища на чоловічу безплідність у своєму повідомленні висвітлив професор М. Дінкельман-Сміт (м. Роттердам, Нідерланди). Доповідь «Хірургія чоловічого безпліддя: методики та показання» прозвучала у виконанні професора С. Клієш (м. Мюнстер, Німеччина). Дуже цікавою виявилася доповідь «Анаболічні стероїди та їхній вплив на народжуваність» професора М. Цицмана (м. Мюнстер, Німеччина). Проблему лікування еректильної дисфункції за допомогою низької інтенсивності екстракорпоральної ударної хвилі було висвітлено у двох доповідях професорами М. Маргрейтером (м. Відень, Австрія) та Е.І. Грюнвальдом (м. Хайфа, Ізраїль).

Потім було представлено лекцію Американської урологічної асоціації (AUA) «Клітинна терапія в андрології: перспективна стратегія чи бізнес-можливості?» професором Т. Біваккава (м. Балтімор, США). Невідомо що саме переважає: турбота про пацієнта чи бізнес-інтереси лікаря. Дискусія була тривалою та гострою.

На Конгресі два постерні симпозиуми були присвячені проблемам чоловічої безплідності. Перший симпозиум був проведений під керівництвом професорів М. Дінкельман-Сміт (м. Роттердам, Нідерланди) та С. Дженсен (м. Херлев, Данія).

Прем'єрна доповідь «Британське багаточентрове дослідження, яке аналізує хірургічні показники виявлення сперматозоїдів у чоловіків із синдромом безмозаїчного Клайнфельтера, що проходить за допомогою mTESE», було представлено групою англійських авторів П. Сангстер, М. Джонсон, А. Рахем, Ю. Зайнал, С. Поселей, М. Холлерстром, Т. Джонсон, Б. Мохаммаді, А. Мубашер, К. Хафес, С. Бхандари та А.Дж. Вієнс-Мортон з Університетського коледжу Лондона.

Доповідь «Ефекти варикоцеле після запліднення на зиготичну макрокінетику» авторів із Греції Н. Софікіт, Ю. Міо, Ф. Дмитріадіс, Е. Влахопулу, П. Пунапи, А. Захаріу та А. Таканака викликала інтерес у аудиторії. Досить дискусійну доповідь «Відношення антимюллерівського гормону до тестостерону передбачає позитивний пошук сперми у чоловіків з ідіопатичною необструктивною азооспермією» представила група італійських авторів під керівництвом професора М. Альфано. Зі своїм повідомленням «Клінічне порівняння звичайних та мікродискретизаційних екстракцій спермів яєчок при необструктивній азооспермії» ознайомила слухачів група італійських науковців із Мілана під головуванням професора Ф. Гацца.

Про свій 20-річний досвід кріоконсервування сперми у хворих на рак доповіли вчені із Південної Кореї під керівництвом професора Д.С. Кім. Доповідь, присвячена техніці мікродисекції яєчка у чоловіків, була продемонстрована італійськими вченими А. Франчеселлі, В. Вагонні, Г. Дженгіле, П. Садіні, А. Фіорілло та Ф. Колombo. Про кореляцію гіпогонадизму у чоловіків та роль TESE доповіли італійські науковці А. Сакко, Г. Ла Кроче, М. Маніка,

Л. Роккіні, Д. Ангіоллі, М. Ніколай, Е. Кастеллуччі, Р.Л. Наспро, М. Россінйо, Г. Дейана, Д. Белусі, Ф. Пеллуччі та Л.Ф. Да Поццо (Бергамо).

Наукову тему «Роль харчових добавок у лікуванні ідіопатичного чоловічого безпліддя: систематичний огляд» розкрили у своїй доповіді англійські вчені А. Вайда, К. Ахмед, О. Брунхорст, Т. Яп та М. Шаббір. Доповідь «Варикоцеле та олігоастеноотеріопіозперія: оцінка впливу антиоксидантних добавок на рівень вагітності та якість сперми» представили італійські науковці під керівництвом професора Г. Бусетто.

Про роль ресвератролу, що ослаблює метаболічні процеси у сперматозоїдах та зміни яєчок в експерименті на пацюках лінії Вістар, доповіли бразильські вчені під керівництвом професора де Олівейра Ф. Тему «Функціональний дефіцит сперматозоїдів та порушень фертильності у чоловіків з антиспермальними антитілами» розкрив професор В.Є. Божедомов (Росія). Доповідь «Порівняння мікроскопічної та лапароскопічної варикоцелектомії» представили китайські автори Х. Цу, Дж. Ян, Х. Чен, Х. Чжун, К. Сі та Г. Чжан. Заключне слово в секції промовив голова – професор М. Дінкельман-Сміт (м. Роттердам, Нідерланди).

На Конгресі було проведено ще одне постерне засідання, присвячене проблемам чоловічої безплідності, під керівництвом професорів С.С. Мінгас (м. Лондон, Великобританія) та Н. Софікітса (Греція). Доповідь про використання продукту супернатантів мезенхімальних стовбурових клітин, одержаних з тканини жирової тканини, представила група авторів з Ірану у складі науковців Г. Пурман, А. Мехрсай, Х. Фазалі, Н. Калхор, а також Р. Табатабайі Кумі.

Цікаве повідомлення «Репродуктивне здоров'я чоловіків – ключовий чинник нездорового старіння. Результати когортного дослідження» представили італійські вчені Е. Вентимілія, П. Капогроссо, В. Казаніга, Ф. Дехо, Е. Монтанарі, Ф. Габоарді, В. Мироне, Ф. Монторсі та А. Салонія. Експериментальна доповідь «SLC9A3 – новий патогенний ген у тайванських самців з вродженою двосторонньою відсутністю сім'яносних протоків» була представлена тайськими вченими Ю.Н. Ву, Ю.Н. Лінь, Х.С. Чан.

Група вчених із Лондонського університету у складі С.С. Мінхас, Т. Яп, К. Альмекаті, Дж. Рамзей та А. Вієнс-Мортон доповіли про визначення взаємозв'язку між видами перекисних сполук та індексом фрагментації ДНК сперматозоїдів, між кількістю поліморфноядерних лейкоцитів та окислювальним стресом у біохімічних показниках сперми. Про молекулярні причини чоловічого фактора безплідності цікаву доповідь представили німецькі вчені з Університету м. Гіссен С. Гіс, Н. Озгурк, Н. Рогенхофер та інші.

Про власні нові заходи профілактики пошкодження ДНК сперми, що підвищує його корисність для діагностики чоловічої безплідності, та прогнозування вагітностей, що настають після ЕКО та ІКСІ, доповіли британські науковці під керівництвом професора Т. Япа. Нові методи сперматологічних досліджень при безсимптомній безплідності запропонували італійські вчені Е. Вентимілія, Ф. Педерзолі, П. Кагороссо, В. Казаніга, Л. Бурі, М. Альфано, Ф. Черігі, Н. Фрего та Е. Поці.

Колектив авторів у складі Д. Ван, Ю. Нью, Ю. Чень, Х. Сюй, Т. Ван, С. Ван та Лі Дж. Тунджі з лікарні медичного коледжу Тонджі Університету науки і техніки (м. Ухань, Китай) представив роботу «Ідентифікація мутації, яка порушує сайлайсинг генів FGFR1 у пацієнта з ідіопатичним гіпогонадотропним гіпогонадизмом за допомогою аналізу мімівгенів».

Аналіз частоти γ-хромосомних аномалій у чоловіків із субпродуктивністю та визначення порогової концентрації сперматозоїдів для генетичної наукової програми у своєму повідомленні зробила група англійських вчених під керівництвом професора Дж. Ральфа. Доповідь про порочний ретроградний потік при варикоцеле, який впливає на цілісність ДНК сперми у підлітків, представила до уваги делегатів група бельгійських вчених під керівництвом професора де Нойбурга Д.

Доповідь «Вплив інфекцій сперми на параметри еякуляту при первинній безплідності у чоловіків», «Основні етіологічні чинники у безплідних чоловіків: результати перехресного дослідження» та «Предіабет у первинних безплідних чоловіків» представили італійські науковці Ф. Педерзолі, Е. Венгімілія, П. Кагороссо, Л. Бурі, В. Казангіа, М. Альфано, Ф. Черіг, Е. Поці, Н. Фрего, С. Аббат, Ф. Дехо, Е. Монтанарі, Ф. Таборди, В. Мироне, Ф. Монторсі, А. Салонія. Група російських вчених під керівництвом професора С. Даренкова зробила заключну доповідь «Чи може антиоксидантна терапія поліпшувати результати TESA/ICSI у пацієнтів з обструктивною азооспермією?» Симпозіум закінчився дискусією, в якій взяли участь італійські, англійські та російські вчені.

Нам вдалося відвідати ще одну постерну сесію, присвячену сучасним та новим підходам до лікування сексуальної дисфункції у чоловіків. Сесія проводилася під головуванням професорів Д. Мартінес Саламанка (м. Мадрид, Іспанія), Ф. Кастильйоне (м. Лондон, Великобританія) та Ф. Джуліано (м. Гархес, Франція).

Перша доповідь «Антиоксидантна терапія для тривалого введення стовбурових клітин у лікуванні еректильної дисфункції» була представлена південнокорейськими вченими Ю.Х. Парк, М.Я. Кім, А.Р. Юнг, С.В. Кім та Дж.Я. Лі. У доповіді іспанських науковців Дж. Ромеро Отеро, Ж. Ангуло, Дж. Медіна-Поло, Б. Гарсія-Гомес, Л. Ель Асар, А. Фернандес, А. Санчес-Ферер, А. Севілья-Ортіс та Л. Родрігес Маньяс було показано, як система введення кальцію сприяє скороченню гладких м'язів статевого члена людини та стає потенційною терапевтичною мішенню при еректильній дисфункції.

Експериментальну доповідь про власні дослідження синергії нановолокнистих сіток для диференціювання пересаджених мезенхімальних стовбурових клітин на нейроноподібні клітини навколо пошкодженого кавернозного нерва щурів, презентували південнокорейські науковці під керівництвом професорів Дж.Х. Кім та Ю.Х. Юн. Цікавою була експериментальна доповідь про новий метод лікування хвороби Пейроні за допомогою введення стовбурових клітин, які частково зменшують фіброз білкової оболонки статевого члена та відновлюють співвідношення колагену III/I на моделі щурів. Її представили британські та італійські вчені Ф. Кастильйоне, П. Хедлунд, Е. Вайн, К. Девул, Л. Хакім та Ф. Монторсі.

Ще одна експериментальна робота була презентована американськими вченими під керівництвом професора М. Сопко «Основні нейронні гангліональні тазові клітини та експресія гена CXCR4, який зв'язує стромальний фактор-1 та підвищує рівні нейротрофіну і нейрогенез». Експериментальну роботу Ф. Джуліано, Р. Ассалі-Каддум, М. Лаурін, Й. Бернабе, Д. Бер-Руссель з Університету Версаля (м. Сент-Квентін, Франція) присвятили використанню низької інтенсивності ударно-хвильової терапії для покращення еректильної функції та зменшення кавернозного фіброзу статевого члена у щурів.

Повідомлення про використання препарату Галанін для відновлення еректильної функції після нервової травми *in vitro* представили бельгійські та американські вчені під керівництвом професора Е. Вейне. У наступній роботі було показано інгібування кінази RhoA, що запобігає трансформації міофібробластів у клітинній культурі моделі хвороби Пейроні. Роботу представив австрійський колектив бельгійських та англійських вчених під керівництвом професора Ю. Міленковича. Явища синергії між варденафілом і тамоксифеном у щурів на моделі хвороби Пейроні представили британські вчені М.М. Ільг, Ю. Міленкович та співавтори.

Когорту експериментальних робіт подовжила доповідь «Покращення еректильної функції через поєднання ефекту інгібітору лімкінази-2 з пригнобленням апоптозу та потенціуванням ендотеліальної функції за допомогою інгібіторів фосфодіестерази 5-го типу» від південнокорейських вчених від керівництвом професора Дж. Парк. Доповідь «Персистуюча еректильна дисфункція після припинення використання інгібітору 5-альфа редуктази у терапії щурів залежно від тривалості лікування» представили також корейські вчені під керівництвом професора

Х. Сунг. Заключне слово сесії взяв професор Мартінес Саламанка (м. Мадрид, Іспанія).

Ще одна досить цікава постерна сесія «Хірургічні аспекти та нові неінвазивні методи лікування чоловічої статевої дисфункції» проводилася під головуванням професорів М.М. Фодє (м. Херлев, Данія), Е.С. Серєфоглу (м. Стамбул, Туреччина) та П. Верзе (м. Неаполь, Італія). У прем'єрній доповіді група вчених у складі Е. Фернандес Паскуаль, Ю. Туро, С. Мартінес-Балестерос, М. Родрігес-Монсальве, Д. Маркос, Дж. Карбальдо та Мартінес-Саламанка продемонстрували попередні результати проспективного рандомізованого дослідження модифікованої методики використання Clostridium histolyticum collagenase при лікуванні пацієнтів з хворобою Пейроні.

Даний метод в українській науковій літературі описаний ще у 90-х роках ХХ століття. Його успішно використовували у клініці сексопатології та андрології ДУ «Інститут урології НАМН України» під керівництвом професора І.І. Горпинченка. Аналіз результатів при лікуванні хвороби Пейроні з Clostridium histolyticum collagenase та моделювання з використанням екстендера статевого члена представили М. Алонсо Іса, Б. Гарсія-Гомес, Дж. Медіна-Поло, Дж. Юсто-Квінтас, Е. Гарсія-Рохо та Дж. Ромеро-Отеро з Мадридського університету. Доповідь «Клінічна ефективність медикаментозної терапії хвороби Пейроні в рандомізованих клінічних дослідженнях: систематичний огляд та мета-аналіз» представили італійські науковці під керівництвом професора Г. Руссо з університету м. Неаполь.

Про ефективність та безпеку нового тяглого пристрою для статевого члена у лікуванні стабільної фази хвороби Пейроні у контрольному багаточетровому дослідженні доповіли іспанські вчені І. Монкада, Дж. Ромеро, Й. Торремад, А. Фрайле, І. Сола та Мартінес Саламанка. Доповідь «Метод скарифікації, мінімально інвазивний протез імплантат статевого члена та ад'ювантна вакуумна терапія як мультимодальний підхід до лікування пацієнтів з хворобою Пейроні: багатоцентровий попередній досвід» озвучили Г. Бусетто, Г. Антоніні, Ф. Дель Джудіце, Е. Де Берардініс та П. Періго із Римського університету (Італія).

Про зовнішню променеу терапію після радикальної простатектомії, яка є найсильнішим фактором ризику розвитку інфекцій під час протезування статевого члена, доповіли вчені із Університету м. Турін (Італія) К. Керуті, М. Сибона, М. Прета, Р. Бертігато, О. Седіг, М. Тимпано, М. Фальконе, П. Гонтеро та Л. Ролле.

Російські та ізраїльські науковці у складі Л. Співака, А. Вінарова, Т. Шульца, Б. Ашеля та І. Грюнвальда представили увазі делегатів Конгресу доповідь «Ефективність терапії ударної хвилі низької інтенсивності для лікування ЕД у хворих на цукровий діабет: об'єднаний аналіз». Про вплив лінійної низькоінтенсивної екстракорпоральної ударно-хвильової терапії при лікуванні еректильної дисфункції розповіли присутнім датські вчені Г. Фоеккі, С. Тіссен та П. Остер з Університетської клініки м. Оденсе (Данія). Про сучасні методи лікування передчасної еякуляції повідомили делегатам Конгресу турецькі вчені Е. Онен, І. Нас, М. Айдос, М. Самбель, М. Кілік, С. Онер, М. Демирбас (м. Бурса).

Доповідь, що викликала бурхливу дискусію у залі «Вплив тазового ендовазкулярного втручання на еректильну функцію та симптоми нижніх сечовивідних шляхів: результати спільної роботи; тотальна томографічна ангіографія та 12-місячні клінічні спостереження за реєстром PERFECT» представили тайванські вчені Т.-Д. Ванг, В. Лі, К. Чанг, С.П. Лю з Тайбейського університету. Вчені італійського товариства андрології – SIA (м. Рим, Італія) повідомили про клінічні показання для імплантації протеза статевого члена: дані національного перспективного реєстру імплантації протезу статевого члена «INSIST-ED». Авторський колектив Ф. Дехо, П. Кагороссо, Е. Пескаторі, В. Казангіа, Е. Караціні, Ф. Коломбо, К. Бетточі, Г. Антоніні, С. Негр, С. Чжампаліні, Е. Конті, Г. Дачіл, М. Капоне, М. Політо, О. Салонія та А. Палмірі.

Фундаментальну сучасну доповідь «Лікування еректильної дисфункції з передачею генів hMaxi-K: доповідь про безпеку з ви-

вчення фази ІА» представили Н. Арун, Ф. Абуль, А. Ель Тафхані, А. Мелман та Саба Аль із Інституту діабету м. Дасман (Кувейт). Новий метод лікування був представлений у повідомленні вчених Першого Московського державного медичного університету (Росія) «Стромальна судинна фракція, одержувана з автологічної жирової тканини для лікування судинної еректильної дисфункції. Результати клінічного випробування фази І/ІІ». Авторський колектив: М. Епіфанова, М. Чалий, І. Єремін, А. Пулін, І. Наделяєва, Б. Гвасалія та С. Артеменко. У заключній доповіді про нову номограму, що прогнозує ймовірність поліпшення кривизни статевого члена у пацієнтів з хворобою Пейроні при використанні колагенази clostridium histolyticum (ССН-Хіарех®), за новим скороченим протоколом, повідомили італійські науковці з університету м. Неаполь під керівництвом професора А. Коцці. Симпозіум викликав багато запитань в учасників Конгресу, на які ведучі спеціалісти відповідного профілю дали вичерпні відповіді.

Окрім постерних сесій на Конгресі було представлено чотири тематичні навчальні платні курси для делегатів.

Перший з них був присвячений захворюванням статевих органів у чоловіків. Він проходив під керівництвом професора С. Мінгаса (Великобританія). Мета та завдання цього курсу: подати сучасний стан досягнень урологічної науки про різноманітність статевих захворювань, які урологи зустрінуть у повсякденній клінічній практиці.

Викладацький склад був представлений групою всевітньо відомих фахівців у цій галузі. У курсі було розглянуто захворювання статевого члена, включаючи його доброякісні та злоякісні хвороби. Особливу увагу було приділено інтерактивному обговорюванню проблеми, висвітлюючи суперечності у діагностиці та лікуванні захворювань статевого члена. Була представлена етіологія, діагностика та медикаментозне лікування захворювань статевих органів, включаючи запальні стани, медикаментозне та хірургічне лікування передзлаякісних станів статевого члена, медикаментозне та хірургічне лікування хвороби Пейроні. Курс також включав визначення хірургічних показань та хірургічних методів, що використовуються для реконструктивної хірургії у сексології. Обговорювалися питання лікування раку статевого члена, включаючи його етіопатогенез та методики хірургічного втручання, у тому числі лімфаденектомію.

Лекції курсу: «Хвороба Пейроні» професор С. Мінгас (м. Лондон, Великобританія); «Пенільна дерматологія для уролога» професор С. Бункер (м. Лондон, Великобританія); «Хірургічне лікування захворювань статевого члена» професор С. Мінгас (м. Лондон, Великобританія); «Вірус папіломи людини, перепухлині ураження та рак статевого члена» професор С. Мінгас (м. Лондон, Великобританія); «Лікування раку пеніса та лімфатичні вузли» професор С. Процель (м. Росток, Німеччина). Курс тривав 3 год.

Другий навчальний курс «Хронічний тазовий біль у чоловіків та жінок» проходив під керівництвом професора Б. Месселінка (м. Гронінген, Нідерланди). Мета та завдання цієї сесії полягає в тому, що урологу доводиться часто лікувати пацієнтів з хронічним тазовим болем. Цей курс запропонував урологам практичне керівництво при лікуванні цих пацієнтів. У дискусії учасники мали змогу допомогти окреслити проблему. У лекціях теоретичні знання переключені в практичні рекомендації для діагностики та лікування пацієнтів з тазовим болем. Наприкінці цього курсу учасники вивчили основні принципи лікування пацієнтів з хронічним тазовим болем, вміли виключити добре відомі причини патології, вивчили міофасциально-психологічні аспекти проблеми та набули навичок правильного лікування патології.

Лекції курсу: «Хронічний тазовий біль, основи: Механізми та термінологія» професор Б. Месселінк (м. Гронінген, Нідерланди); «Хронічний тазовий біль у чоловіків: презентація та обговорення

справи» професор Д.С. Енгелер (м. Санкт-Галлен, Швейцарія); «Хронічний тазовий біль у чоловіків. Практичні рекомендації з діагностики та лікування» професор Д.С. Енгелер (м. Санкт-Галлен, Швейцарія); «Хронічний тазовий біль у жінок: презентація та обговорення справи» професор Б. Месселінк (м. Гронінген, Нідерланди); «Хронічний тазовий біль у жінок: практичні вказівки щодо діагностики та лікування» професор Б. Месселінк (м. Гронінген, Нідерланди); «Міждисциплінарний підхід до проблеми хронічного тазового болю» професор Д.С. Енгелер (м. Санкт-Галлен, Швейцарія). Курс тривав 3 год та викликав масу запитань у делегатів Конгресу, на які ведучі курсу дали вичерпні відповіді.

Третій навчальний курс «Безплідна пара – урологічні аспекти» проходив під керівництвом професора В. Ауліцкі (м. Відень, Австрія). Мета та завдання цього курсу: найсучасніша інформація про урологічні аспекти діагностики та терапії сучасної репродуктивної медицини. Діагностичні процедури повинні бути стандартизованими та скоординованими вчасно для обох партнерів, зосереджуючись на можливих урологічних, гормональних та генетичних причинах чоловічої безплідності.

З точки зору терапії цей курс надав оновлену інформацію на підставі доказових даних, обговорювалося значення варикоцеле при чоловічій безплідності. Було показано мікрохірургічні методи на відео, виявлено чому належне навчання та вдосконалення навичок є ключем до успішного лікування. Результат успішного IVF/ICSI залежить від використання новітніх технологій, починаючи із вилучення сперми та підготовки еякуляту. Також була надана інформація про генетичні аспекти та підкреслена відповідальність уролога як фахівця з лікування безплідної пари.

Лекції курсу: «Діагностичне та медикаментозне лікування безпліддя подружньої пари» професор А. Салонія (м. Мілан, Італія); «Патофізіологія, діагностика та лікування варикоцеле» професор В. Ауліцкі (м. Відень, Австрія); «Мікрохірургічна референція» професор В. Ауліцкі (м. Відень, Австрія); «Методи підготовки сперми та генетичні аспекти IVF/ICSI» професор А. Салонія (м. Мілан, Італія). Курс тривав понад 4 год та викликав великий інтерес учасників Конгресу.

Третій навчальний курс мав назву «Медикаментозне лікування чоловічої сексуальної дисфункції». Керівник курсу – професор К. Штіф (м. Мюнхен, Німеччина). Мета та завдання цього курсу – надання практичних порад про те, як діагностувати та лікувати пацієнта з передчасною еякуляцією або ЕД. Курс продемонстрував оновлене розуміння етіології ЕД та ПЕ. Лекції курсу: «ЕД після простатектомії. Терапія» професор К. Штіф (м. Мюнхен, Німеччина); «Діагностика порушень сексуальної функції у чоловіків – що необхідно?» професор І. Ердлі (м. Лідс, Великобританія); «Тестостеронамісна терапія» професор К. Штіф (м. Мюнхен, Німеччина); «Медикаментозна терапія ЕД» професор І. Ердлі (м. Лідс, Великобританія); «Терапія ЕД, коли таблетки не допомагають» професор Д. Ральф (м. Лондон, Великобританія); «Медикаментозна терапія передчасної еякуляції» професор І. Ердлі (м. Лідс, Великобританія); «Хірургічні теми: пеніс-імплантанти, пріапізм, хвороба Пейроні» Д. Ральф (м. Лондон, Великобританія); «Що робити після радикальної простатектомії?» професор К. Штіф (м. Мюнхен, Німеччина). Курс тривав понад 3 год та викликав багато запитань в учасників Конгресу, на які ведучі спеціалісти курсу дали вичерпні відповіді.

На жаль, нам не вдалося відвідати всі секції, тому що вони відбувалися одночасно у багатьох залах Конгресу.

Окрім наукового Конгресу нам вдалося відвідати найбільш цікаві пам'ятні місця Копенгагена: Королівський палац, Національний музей, Художній музей, музей Б. Торвальдсена та провідати символ міста – Русалочку.

Наступний 34-й Конгрес Європейської асоціації урологів відбудеться 15–19 березня 2019 року в м. Барселона (Іспанія).